

fort gelderspoorth

De Schans, Westervoort

Kwaliteitshandboek

inbo

Wonen op het Fort Geldersoorth

Fort Geldersoorth

Algemeen

Centraal in het Park De Schans ligt Fort Geldersoorth. Daar waar in het verleden het fort als verdedigingswerk lag ontstaat een nieuw fort. Ditmaal niet ter verdediging maar als bijzonder woongebied. Het Fort Geldersoorth zal op een eigentijdse manier herrijzen waarbij de uitstraling en ruimtelijke verschijningsvorm van het oorspronkelijke fort of bastion als belangrijk vertrekpunt en inspiratie gelden. Het fort kent een gesloten sfeer aan de buitenzijde. De openheid bevindt zich binnen het fort, vanuit het landschap is een robuust, krachtig en massief bouwwerk te zien. Daarbij wordt de confrontatie gezocht tussen de bebouwde 'binnenwereld' van het fort en het ruige groene landschapspark, waarin tevens elementen van de fortificatie weer beleefbaar zijn gemaakt. Het vroegere garnizoensgebouwtje moet als element of 'footprint' terugkomen in de inrichting van de buitenruimte of een annotatie maken dat er historisch onderzoek ligt waarin de karakteristieken nader staan beschreven.

Het fort wordt niet letterlijk gereconstrueerd, maar een eigentijdse interpretatie is het resultaat, waarbij diverse elementen (waaronder de basisvorm / hoofdopzet) herinneren aan het oorspronkelijke fort. Het vormt als zodanig een reflectie op het verleden.

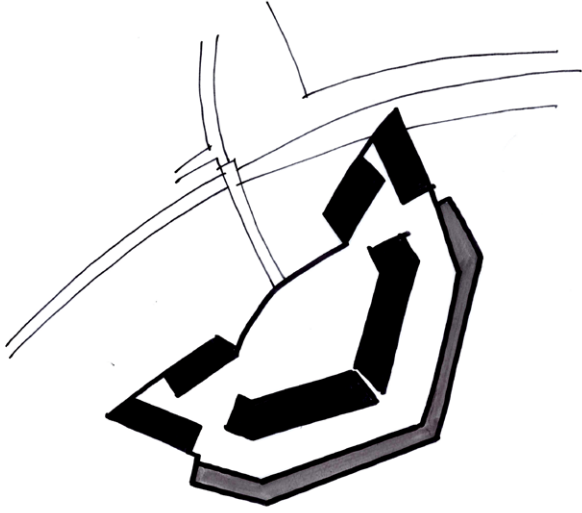
Het fort kent in haar nieuwe woonfunctie een collectieve uitstraling, woningen zijn niet of zeer beperkt individueel herkenbaar. De woningen ondersteunen en versterken altijd de herkenbaarheid van de fortificatie.

Verkaveling en organisatie

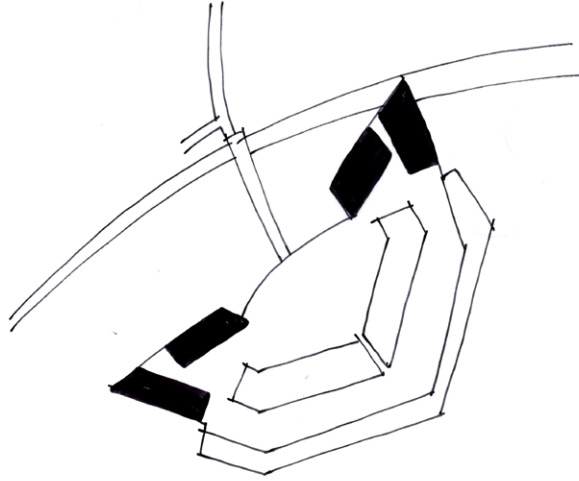
De hoofdvorm van het fort is gebaseerd op oude plattegronden en gravures. Het fort heeft in haar contouren haar oude vorm weer teruggekregen. De woningen volgen de contouren van het fort waardoor er een centrale open ruimte ontstaat. Deze open ruimte krijgt een groene inrichting.

De woningen aan de noordzijde van het fort zijn als patio-woningen voorzien. Deze woningen zijn éénlaags en introvert van karakter. De woningen aan de zuidzijde van het fort zijn grondgebonden rijwoningen met een hoogte-opbouw in twee lagen met een kap waarbij de individuele herkenbaarheid van iedere woning nadrukkelijk wordt vermeden. Voor alle woningen geldt dat deze zijn afgedekt met vegetatiedaken.

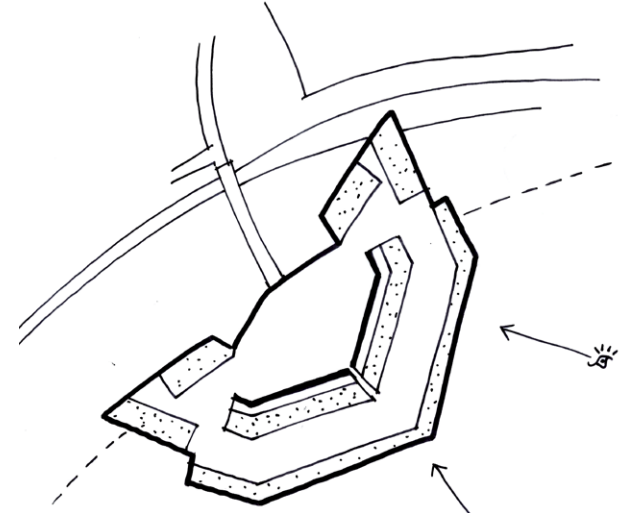
Alle bebouwing (aan de binnenzijde van het fort) draagt bij aan een eenduidige herkenbaarheid, het fort toont zich als een stoer, stevig en onwrikbaar element in het Park de Schans.

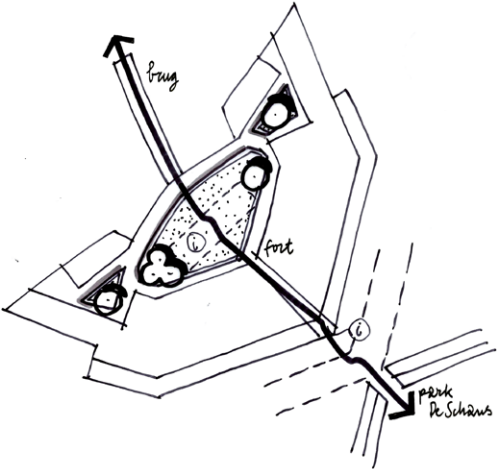
bebouwingsstructuur

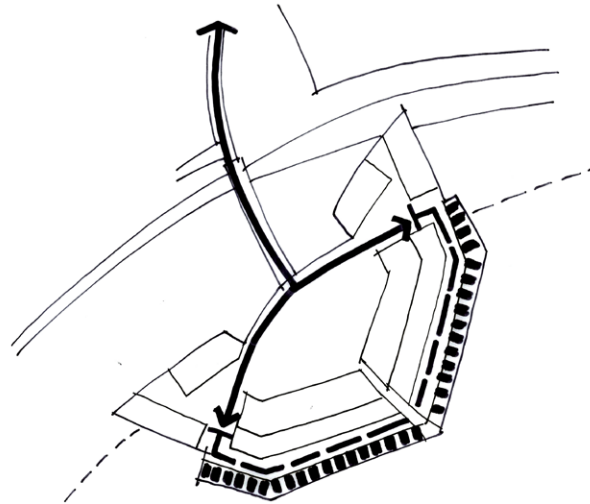
patiwoningen

fort als herkenbare eenheid;
ommuring en groendaken

fort als schakel; doorgang fort-park
via centrale, groene ruimte

bereikbaarheid en parkeren

De centrale open ruimte biedt ruimte voor verblijf en ontspanning en heeft een groen karakter. Bij voorkeur wordt het mogelijk om in de ruimte ook informatie te krijgen over de geschiedenis van het fort en aanliggende park.

Het fort is bereikbaar via de brug over het inundatiekanaal.

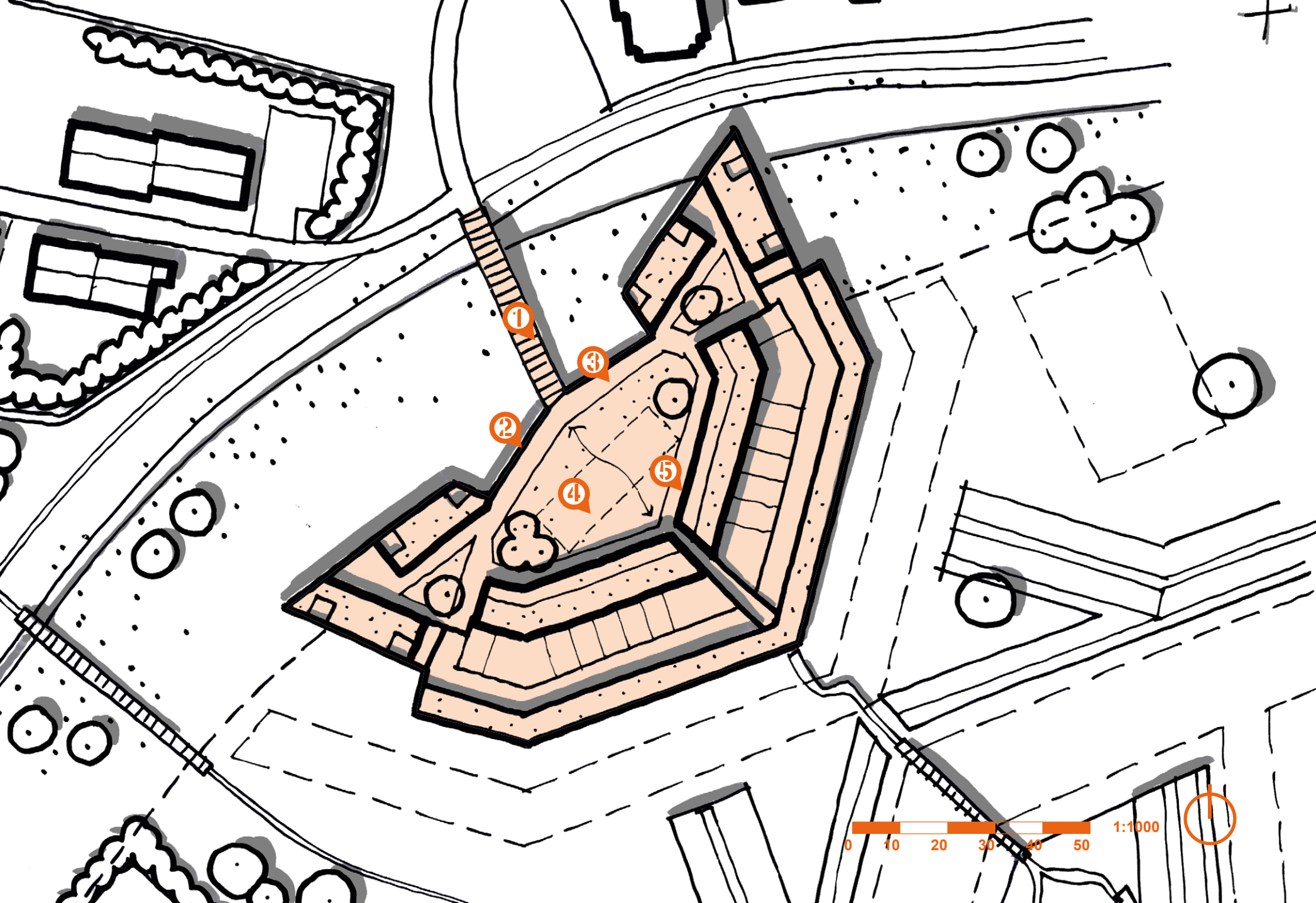
De brug geeft toegang tot de centraal gelegen open ruimte.

In de ruimte zijn nagenoeg geen geparkeerde auto's zichtbaar. Kort parkeren ten behoeve van bezoek is mogelijk.

Bewoners parkeren aan de achterzijde van de woningen. Via twee toegangen is een achterstraat bereikbaar die toegang geeft tot de parkeerplaatsen, bergingen en achtertuinten.

Voor de woningen geldt een parkeernorm van 2 parkeerplaats per woning. Hiervan is 0,3 parkeerplaats per woning ten behoeve van bezoek gerekend. Bewoners parkeren is ook gesitueerd in de collectieve achterstraat. Door het toepassen van de achterstraat wordt het overgrote deel van de parkeerbehoefte aan het zicht onttrokken.

Bezoekers parkeren incidenteel in de centraal gelegen ruimte. Deze parkeerplaatsen zijn openbaar toegankelijk en zonder meer bereikbaar.

1

2

3

4

5

0 10 20 30 40 50 1:1000

Kwaliteitsaspecten

Fort Geldersoord

Randvoorwaarden en richtlijnen voor uitwerking

Een fort als woningbouwcomplex is bijzonder. Om het karakter van het fort goed tot uitdrukking te laten komen zijn er een aantal specifieke uitwerkingsregels aan de orde. Het doel daarbij is te komen tot een zo krachtig en eenduidig herkenbaar fort, een fort dat goed past in het Park De Schans.

De uitwerkingsregels zijn terug te vinden in de doorsnede van het Fort Geldersoord. Iedere uitwerkingsregel is genummerd. Per uitwerkingsregel is een omschrijving opgenomen. Deze omschrijving vormt de ontwerprichtlijn voor de architect/vormgever en het toetsingskader voor planbeoordelaars.

1. Brug over het inundatiekanaal

De brug over het inundatiekanaal heeft een industriële uitstraling en is uitgevoerd in staal en hout. Het brugdek sluit in kleurstelling aan bij de bestrating toegepast binnen het fort. Vanaf het brugdek is zicht op het inundatiekanaal mogelijk. De hoogte van de valbescherming van de brug sluit aan op de hoogte van de ommuring van het fort. Verlichting van de brug is opgenomen in de reling of de zijwanden/valbescherming. Op de brug worden geen paaltoparmaturen toegepast.

2. Ommuring van het fort (zijde inundatiekanaal)

De ommuring toont zich als een stevige en dikke gemetselde muur. De muur loopt rondom het fort en is uit één soort metselsteen (kleur en vorm) opgetrokken. In de muur van het fort mogen kleine openingen worden aangebracht. Deze mogen nooit de indruk wekken dat het vensteropeningen van woonvertrekken zijn. Bij de openingen worden diepe neggen toegepast, bij voorkeur worden de kozijnen niet in het daglicht maar achter het metselwerk geplaatst. De

bovenzijde van het metselwerk mag met een afdekking uit natuursteen worden afgewerkt.

3. Inrichting straten en paden op het fort

De inrichting van de straten en paden op het fort is eenvoudig en sober. De buitenruimte is hier als verblijfsgebied aangemerkt, derhalve zijn voetpaden en de rijloper voor de auto één. Het materiaal is eerlijk en passend bij een fort. Een combinatie van gebakken elementenverharding en beton (in de vorm van betonbaan of betonplaten) heeft de voorkeur.

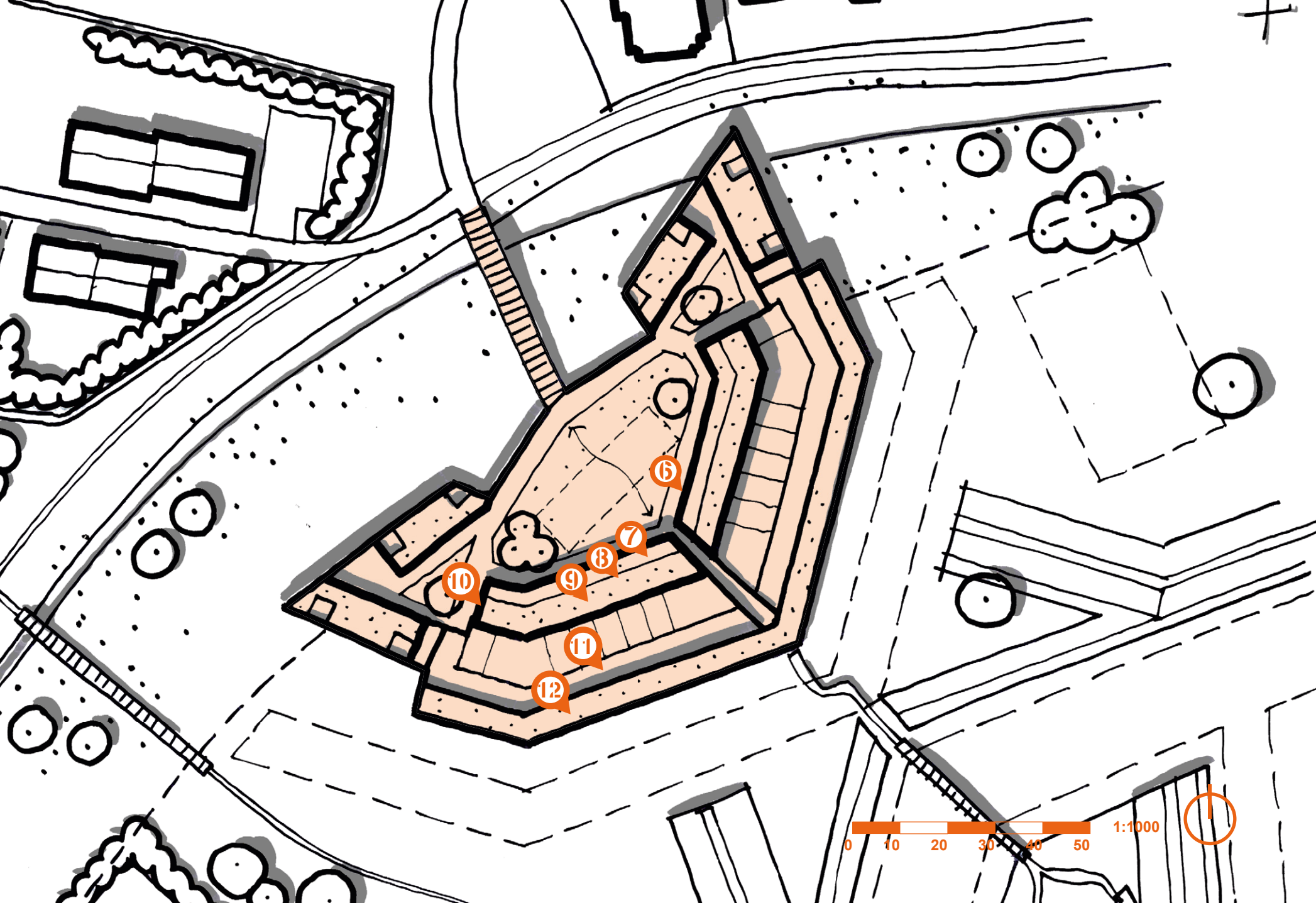
4. Inrichting centraal gelegen groene ruimte

De centraal gelegen groene ruimte is open van karakter en geeft letterlijk ruimte aan het fort. In de ruimte kunnen een aantal bomen (solitair of als boomgroep) worden geplaatst. De bomen ten behoeve van het bodemarchief, in bakken plaatsen of gebruik maken van afschermbende folie (ter beoordeling van archeoloog).

Ter plaatse van de groene ruimte stond ooit het garnizoensgebouw. Dit kan als aanleiding worden genomen om de inrichting van de centrale ruimte meer betekenis te geven. Daartoe mogen ook panelen of borden worden opgenomen die het verhaal van het fort vertellen.

5. Overgangsstrook / Stoepje

De woningen staan direct aan de collectieve binnenruimte van het fort. Om de overgang minder hard te maken is het mogelijk een overgangsstrook toe te passen. Deze toont zich in een afwijkende verharding (materiaal/kleur/bestratingsverbanden). De strook maakt het mogelijk een tuinbankje of potplanten te plaatsen.

10

9

8

7

6

11

12

0 10 20 30 40 50 1:1000

Kwaliteitsaspecten

Fort Geldersoorth

6. Gevelontwerp rijwoningen

Het gevelontwerp van de woningen mag binnen een aantal belangrijke uitgangspunten als vrije opgave worden opgevat. Deze uitgangspunten zijn dat de woningen deel uitmaken van de fortificatie en dat de individuele herkenbaarheid van de woningen niet of nauwelijks aan de orde is, een sterk collectief beeld is het streven.

Als ontwerp kunnen de woningen als eigentijds worden gekenmerkt (herinterpretatie van het originele bouwwerk) waarbij besef wordt getoond van het historisch Fort Geldersoorth. Bij voorkeur worden er neggen en/of terugliggende raampartijen toegepast zodat het gewenste robuuste karakter van het fort tot uitdrukking komt.

De woningen hebben metselwerk in het gevelbeeld. Ander materiaal zoals bijvoorbeeld hout kan ook worden toegepast maar voeren nooit de boventoon. Het metselwerk is bruin tot rood-bruin genuanceerd. Hout als gevelmateriaal is donkergrijs tot zwart (gepotdekseld).

De woningen hebben de entree aan de zijde van de centrale groene ruimte. De ordening van de entrees is niet vastgelegd. De woningen zijn (ten hoogste) opgebouwd uit twee lagen met een kap.

7. Dakvlak binnenzijde rijwoningen

Het dakvlak aan de zijde van de centrale ruimte kent geen voorgeschreven materiaal. Bij voorkeur wordt ook hier een vegetatiedak toegepast.

8. Dakvlak buitenzijde rijwoningen

Het dakvlak / de kap aan de zijde van het park (zuidzijde) is als vegetatiedak uitgevoerd. De beplanting sluit aan bij de beplanting op het dak van de collectieve parkeervoorziening.

9. Daglichtopeningen in dakvlak

De daglichtopening in het vegetatiedak aan de zijde van het park zijn bescheiden van omvang. Dit om het gesloten en groene karakter van het dak te bevorderen. Gelijk aan de ommuring geldt dat vensters klein zijn en bij voorkeur niet in een vast formaat en ritme geplaatst worden. Om de eenheid van het fort te bevestigen zijn dakkapellen niet toegestaan.

10. Uitwerking kopgevels rijwoningen

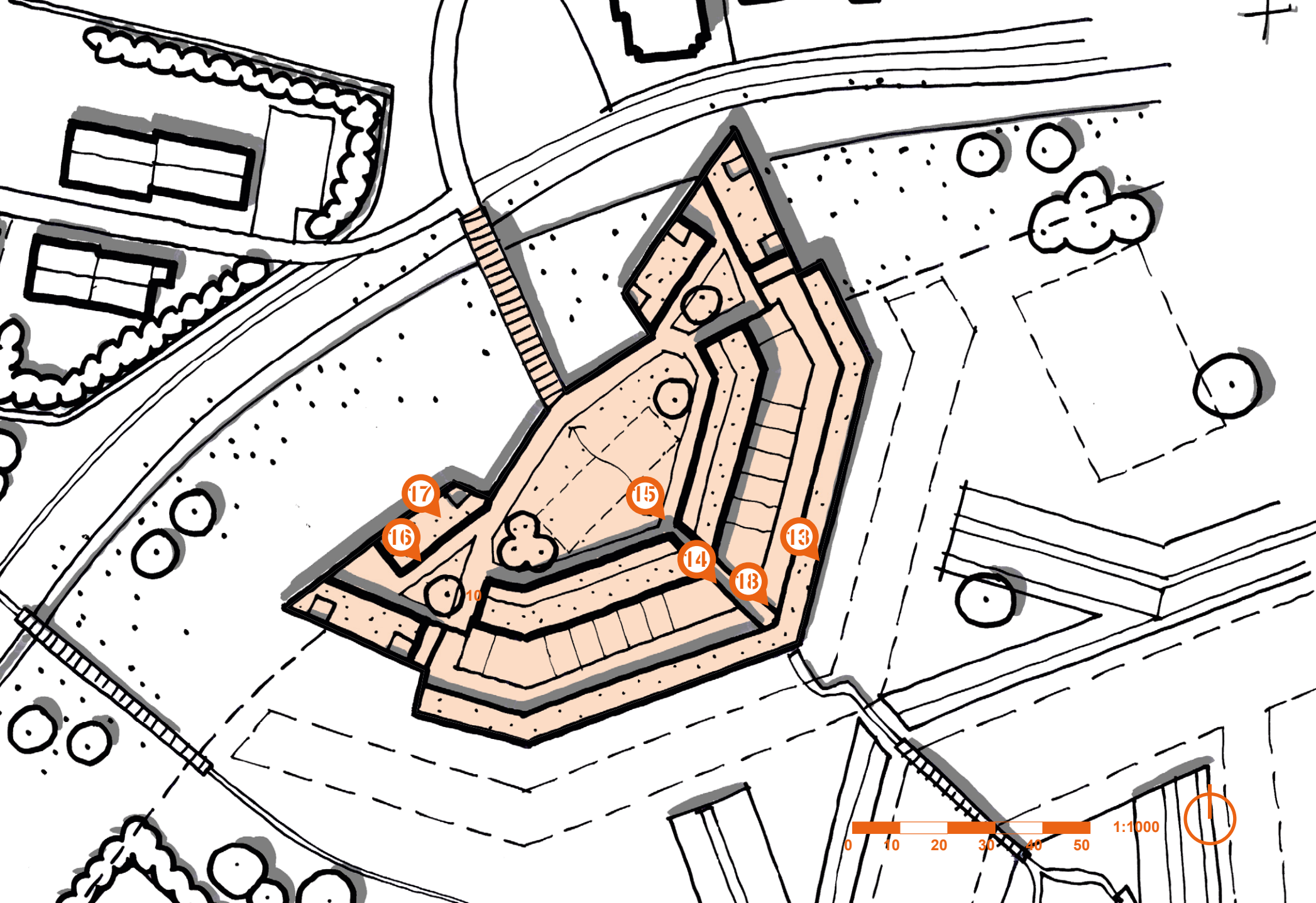
De kopgevels van de rijwoningen zijn gesloten van aard en hebben geen vensteropeningen. Het toegepaste materiaal is in overeenstemming met dat van de voorgevel en/de ommuring. De kopgevels zijn uitgevoerd in metselwerk en/of hout als gevelbekleding.

11. Inrichting achterstraat

De achterstraat is vooral in gebruik door de bewoners van het fort. De inrichting van de achterstraat is dan ook anders dan de gekozen inrichting (materialen en kleuren) van de centraal groene ruimte. De inrichting is sober en doelmatig waarbij de overgang tussen de centrale ruimte en de achterstraat duidelijk herkenbaar/merkbaar is. Bij voorkeur krijgt deze overgang vorm middels een poort (gesloten/semi-gesloten hekwerk)

12. Dakvlak parkeervoorziening (aansluitend op buitenmuur)

Het dakvlak van de collectieve parkeervoorziening (aansluitend op de buitenmuur) is gelijk aan dat van de woningen, als vegetatiedak, uitgevoerd. Sortiment van de beplanting is overeenkomstig met dat op het dak van de woningen. Dit om de eenheid in verschijningsvorm van het fort te bevorderen.

17

16

10

15

14

18

13

0 10 20 30 40 50 1:1000

Kwaliteitsaspecten

Fort Geldersoord

13. Ommuring van het fort (zijde park)

De buitenmuur van het fort gelegen aan de zijde van het park toont zich als een stevige en dikke gemetselde muur. Die in opbouw (schuin oplopend vanaf buitenzijde) overeenkomt met het historisch profiel van de buitenmuur van het fort. De muur loopt rondom het fort en is uit één soort metselsteen opgetrokken (kleur en vorm). In de muur van het fort mogen kleine openingen worden aangebracht. Deze mogen nooit de indruk wekken dat het vensteropeningen van woningen of naar tuinen zijn. Bij de openingen worden diepe neggen toegepast zodat de dikte van de muur spreekt. De bovenzijde van het metselwerk mag met een afdekking uit natuursteen worden afgewerkt.

14. Overgangselement tuinen /achterterrein en openbare verbinding park

In het overgangselement wordt hetzelfde materiaal gebruikt als in de kopgevel. Het overgangselement verbindt de achterzijde van de woning, de tuin, de achterstraat en de buitenmuur van het fort. In het overgangselement mogen kleine openingen worden aangebracht. De achterstraat dient zoveel mogelijk aan het zicht te worden onttrokken.

15. Doorgang fort-park

De doorgang door de buitenmuur is als drempelloze overgang vormgegeven. Zo ontstaat de mogelijkheid om via het fort het Park Fort Geldersoord te bereiken. Aandacht wordt ook hier gevraagd voor het dikte te geven van de ommuring. Dit kan door bijvoorbeeld het metselwerk van de buitenmuur naar binnen toe om te zetten. Om de doorgang extra bijzonder te maken wordt het vegetatiedak (van de parkeervoorziening langs de achterstraat) doorgezet. Dat draagt er

tevens toe bij dat het groene beeld van het fort vanuit het park wordt versterkt.

16. Gevelontwerp patiowoningen

De patiowoningen zijn als éénlaagse woningen aan de noordzijde van het fort geplaatst. Aan de noordzijde vormt de buitenmuur van het fort de buitengevel van de woningen (zie ook punt 2). Aan de binnenzijde bestaat de gevel uit metselwerk of hout (gelijk aan rijwoningen, zie ook punt 6). Het metselwerk is bruin tot rood-bruin genuanceerd. Hout als gevelmateriaal is donkergrijs tot zwart (gepotdekseld). Ook hier geldt dat de individuele woning niet herkenbaar is. Het fort als eenheid is dominant, het gevelontwerp kan vervolgens variëren waardoor iedere woning haar liggingfactoren benut.

17. Dakvlak patiowoningen

Ondanks dat de patiowoningen op de begane grond zijn georganiseerd kan er sprake zijn van hellend liggende dakvlakken. De hellende daken kunnen zo een positieve bijdrage leveren aan het karakter van het fort. De dakvlakken zijn altijd als vegetatiedak uitgevoerd. Het optoppen van de patiowoningen met een extra verdieping is niet toegestaan.

18. Overgangselement openbare ruimte en achterstraat

Dit overgangselement moet voorkomen dat er een ongewenst zicht ontstaat vanuit de centrale groene ruimte naar de achterstraat. Het overgangselement is als poort vormgegeven en sluit aan bij het gevelontwerp van de patiowoningen en rijwoningen. Het element verhoogd zo de continuïteit en eenheid van de (gevel)wand.

Colofon

Inbo
Geesteinselaan 57
Postbus 57
3930 EB Woudenberg
T 020 421 24 22
W www.inbo.com

Arnold Meijer
Frank Maas
Kim Krijger

P05931

22 februari 2017